

بررسی رابطه‌ی تعارض والد - فرزند و خودپنداره‌ی تحصیلی دانش‌آموزان با رضایت از زندگی آن‌ها

لیلا جوانی^۱، آسیه شریعتمدار^۲، نورعلی فرخی^۳

چکیده

تاریخ دریافت: ۹۴/۳/۲۵ - تاریخ پذیرش: ۹۴/۷/۲۰

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی تعارض والد- فرزند و خودپنداره‌ی تحصیلی دانش‌آموزان با رضایت از زندگی آن‌ها بود. **روش:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع راهنمایی شهرستان نمین بودند که از میان آن‌ها ۲۹۳ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از مقیاس رضایت از زندگی (SWLS)، پرسشنامه خودپنداره‌ی مربوط به مدرسه بی‌پس‌ن‌چن و پرسشنامه تعارض با والدین ((CP و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که بین خودپنداره‌ی تحصیلی با رضایت از زندگی رابطه‌ی مثبت معنادار ($p < 0/01$)، و بین تعارض مادر با رضایت از زندگی ($p < 0/01$) و تعارض فرزند با رضایت از زندگی ($p < 0/05$)، رابطه منفی معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که متغیر خودپنداره تحصیلی و مؤلفه‌ی پرخاشگری کلامی مادران قادر به پیش‌بینی رضایت از زندگی دانش‌آموزان هستند ($p < 0/01$). **نتیجه‌گیری:** بر اساس این یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که تلاش برای شکل‌گیری خودپنداره‌ی تحصیلی مثبت و کاهش تعارض والد-فرزند در بین نوجوانان، نقش مهمی در ارتقاء رضایت از زندگی آنان خواهد داشت.

کلیدواژه‌ها: تعارض والد- فرزند، خودپنداره‌ی تحصیلی، رضایت از زندگی.

۱. کارشناس ارشد مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی.

۲. استادیار دانشگاه علامه طباطبائی نویسنده مسئول: s_shariatmadar@yahoo.com

۳. دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی.

مقدمه

روان‌شناسی در آغاز، بیشتر بر هیجان‌های منفی تمرکز داشت؛ اما در قرن ۲۱ به این نکته مهم توجه نمود که انسان بایستی انرژی عقلانی خود را صرف جنبه‌های مثبت تجربه‌اش کند (سلینگمن و سیکزنت میهالی^۱، ۲۰۰۰)؛ در نتیجه رویکرد جدیدی به نام روان‌شناسی مثبت^۲ شکل گرفت. در همین راستا، در دهه‌های اخیر برخی از صاحب‌نظران توجه خود را به نشانگرهای مثبت بهزیستی^۳ معطوف ساخته‌اند و تلاش می‌کنند تا بحث‌های همگانی و سیاست‌گذاری‌ها را به سمتی که موجب اعتلای سطح سلامت شود، هدایت کنند (آنتارامیان، هوبنرو و والیوس^۴، ۲۰۰۸). به همین جهت رضایت از زندگی^۵ به عنوان جنبه مهمی از بهزیستی مورد توجه قرار گرفته است. از لحاظ مفهومی، رضایت از زندگی (جزء شناختی بهزیستی) پایدارتر از عناصر عاطفی آن است و در نتیجه، از آن به عنوان شاخص کلیدی بهزیستی ذهنی مثبت یاد می‌شود (داینرو داینر^۶، ۲۰۰۹). تعریف رضایت از زندگی عبارت است از: ادراک یا احساس کلی مثبت هر فرد، در مورد کیفیت زندگی‌اش (کرسینی^۷، ۲۰۰۲). رضایت از زندگی به نتایج حاصل از مقایسه‌ی اهداف دست‌یافته با اهداف آرمانی اشاره دارد. در این تعریف، رضایت از زندگی به معنای رضایت از یک موقعیت خاص نیست بلکه به معنای رضایت از تمامی تجارب زندگی است (آرسلان، هامارتا و آسلو^۸، ۲۰۱۰).

مارکوویتز^۹ (۲۰۰۱) دریافت که رضایت از زندگی و خودپنداره، رابطه متقابلی با یکدیگر دارند. همین‌طور چانگ، برید چانگ، استیوارت و او^{۱۰} (۲۰۰۳) به این نتیجه رسیدند که

1. Seligman, M & Csikszentmihalyi, M.
2. positive psychology.
3. well-being.
4. Antaramian, S, Huebner, S, & Valois, R.
5. life satisfaction.
6. Diener, E & Diener, E.
7. Corsini.
8. Arslan, C, Hamarta, E & Uslu, M.
9. Markowitz, F.
10. Chang, L, Bride-Chang, C, Stewart, S & Au, E.

خودپنداره‌ی اجتماعی پیش‌بینی‌کننده‌ی قوی رضایت از زندگی در میان نوجوانان است.

پاپیکا^۱ خودپنداره را به عنوان یک ساختار پیچیده و اغلب شناختی از تعمیمات شخص به خود که شامل ویژگی‌ها، توانایی‌ها، دانش، ارزش‌ها، نگرش‌ها، نقش‌ها و دیگر موضوعاتی که افراد خود را تعریف کرده و پیوسته داده‌های خود را در آن یکپارچه می‌کنند، می‌داند (جوکلاوا و اولریکاوا^۲، ۲۰۱۱). مطالعه لونگ و زانگ^۳ (۲۰۰۰) نشان داد ادراک ذهنی نوجوانان از رضایت از زندگی، با ابعاد مختلف خودپنداره، رابطه‌ی مثبت دارد. همچنین نتایج پژوهش استوبر و استوبر^۴ (۲۰۰۹) نشان داد که رضایت از زندگی با قلمروهای مختلف تحصیلی و شغلی رابطه معنادار دارد. پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از مهمترین موضوعات دوران تحصیل است. یکی از ملزومات پیشرفت این است که افراد در مقایسه با دیگران از خودپنداره مثبت تری برخوردار باشند. این خودپنداره باعث رشد آتی فرد و عدم بروز هیجان‌های منفی در او می‌شود (غفاری و ارفع بلوچی، ۱۳۹۰). خودپنداره‌ی تحصیلی^۵ فرایند شکل‌گیری ارزشیابی از خودپنداره‌ی متأثر از تجارب آموزشی دانش‌آموزان و تفسیر محیط آموزشی است (جی، راتل، روی و لیتالین^۶، ۲۰۱۰). خودپنداره‌ی تحصیلی، انعکاسی از ارزیابی‌های سایرین است و ماهیتی هنجاری دارد. به عبارتی خودپنداره تحصیلی هر فرد در نتیجه قیاس خود با سایرین حاصل می‌شود (فرلا، والکه و کای^۷، ۲۰۰۹). در حقیقت اگر فرد خودپنداره‌ی نسبتاً ثابت و روشن هم به شکل کلی و هم در بعد خودپنداره‌ی تحصیلی داشته باشد و به درک درستی از خود برسد، در نهایت منجر به عملکرد تحصیلی بهتری خواهد شد

1. Papica.

2. Juklová, K, & Ulrichová, M.

3. Leung, J, & Zhang, L.

4. Stoeber, J, & Stoeber, F.

5. Academic self-concept.

6. Guay, Ratelle, Roy & Litalien.

7. Ferla, J, Valcke, M, & Cai, Y.

(نیکدل، کدیور، فرزاد، عربزاده و کاووسیان، ۱۳۹۱).

رضایت از زندگی علاوه بر خود فرد دارای ابعاد گسترده‌ای است که، اجزایی نظیر خانواده را نیز در برمی‌گیرد (داینر، سو، لوکاس و اسمیت^۱، ۱۹۹۹). حمایتی که فرد از خانواده دریافت می‌کند، پیش‌بینی‌کننده‌ی معناداری برای رضایت از زندگی اوست (لیزا و شین^۲، ۲۰۰۶). مطالعه‌ی بردلی و کوروین^۳ (۲۰۰۴) نشان داد که حمایت اجتماعی - هیجانی از سوی والدین با رضایت از زندگی ارتباط دارد. به اعتقاد گیولاکتی^۴ (۲۰۱۰) گذراندن وقت با خانواده تأثیر مستقیم بر رضایت افراد دارد. مطالعه‌ی استورکسن، رویزم، موم و تامز^۵ (۲۰۰۵) نشان داده است که بین رضایت از زندگی نوجوانان و ساختار خانواده، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بین برخی از ویژگی‌های خانوادگی (مثل رابطه‌ی مثبت والد-فرزند)، با رضایت از زندگی رابطه وجود دارد (استورکسن، رویزم، موم و تامز، ۲۰۰۵؛ شانن، سالدو و هوبنر^۶، ۲۰۰۶؛ سالدو و هوبنر، ۲۰۰۴). پژوهش‌ها حاکی از آنند که ارتباط چشمگیری میان رضایت از زندگی و تجربیات زندگی، روابط والد-فرزند، استرس و اضطراب و نیز رفتارهای پرخطر در میان نوجوانان (گیلمن و هوبنر^۷، ۲۰۰۳؛ ادواردز و لوپز^۸، ۲۰۰۶) و طیفی از مشکلات اجتماعی و روان شناختی (پارک^۹، ۲۰۰۴؛ به نقل از لوین و کوری^{۱۰}، ۲۰۱۰) وجود دارد. همچنین شانن، سالدو و هوبنر (۲۰۰۶)، رابطه حمایت والدین را در نوجوانانی که دارای سطوح پایین، متوسط و بالای رضایت از زندگی بودند را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه دست یافتند که سطح حمایت والدین در این سه گروه متفاوت است، به طوری که با افزایش

1. Diener, E, Suh, E, Lucas, R & Smith, H.

2. Lisa, E & Shane, L.

3. Bradley, R, & Corwyn, R.

4. Güllaçti, F.

5. Storksen, I, Roysamb, E, Moum, T, & Tambs, K.

6. Shannon, Suldo, S, & Huebner, S.

7. Gilman & Huebner.

8. Edwards & Lopez & Coreg.

9. Park.

10. Levin & Currie.

میزان حمایت والدین، میزان رضایت از زندگی نیز افزایش می‌یابد. جو روانی خانواده نیز با بهزیستی مرتبط است. نوجوانان دارای رضایت پایین از زندگی، عدم توافق والدین، تنیدگی‌های مرتبط با خانواده و تعارض^۱ با والدین را بیشتر تجربه می‌کنند. بنابراین تعارض با والدین نیز از متغیرهایی است که با رضایت پایین از زندگی مرتبط است.

تعارض با والدین عبارت است از چالش‌های ارتباطی و تعارضی که در حین رشد و تغییر اعضای خانواده ایجاد می‌شود (ازمت و بی اوقلو^۲، ۲۰۰۹). تعارض با والدین نشانه‌ی وجود خلأ بین فرزندان و والدین آن‌هاست. در این وضعیت ناهمگون والدین نوجوانان را ناسازگار می‌دانند و نوجوانان هم رفتار والدین خود را قبول ندارند (احمدی^۳، ۲۰۰۲؛ به نقل از برجعلی، ۱۳۹۲). تحقیقات بسیاری رابطه تعارض با والدین با عملکرد رفتاری و روان‌شناختی نوجوانان را مورد بررسی قرار داده‌اند؛ که نشان‌دهنده‌ی وجود ارتباط دوسویه میان تعارضات والد-نوجوان و رفتارهای مشکل‌دار نوجوان است (برانج، وان دورن، والک و میوس^۴، ۲۰۰۹).

هر چند نتایج مطالعات، به صورت پراکنده نشان‌دهنده‌ی تأثیر متقابل رابطه‌ی والدین و فرزندان با رضایت از زندگی و نیز رابطه‌ی بین خود‌پنداره با رضایت از زندگی است، اما تحقیقات گذشته از نوع همبستگی ساده بوده است. هدف محقق در این پژوهش پیش‌بینی رضایت از زندگی دانش‌آموز از طریق خود‌پنداره تحصیلی و راهبردهای حل تعارض مادر و خود نوجوان است. برای دست‌یابی به این هدف، فرضیه‌های زیر در نظر گرفته شده است:

- بین تعارض والد-فرزند با رضایت از زندگی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.
- بین خود‌پنداره‌ی تحصیلی با رضایت از زندگی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.
- بین تعارض والد-فرزند و خود‌پنداره‌ی تحصیلی دانش‌آموزان با رضایت از زندگی

1. Conflict.

2. Ozmete, E, & Bayoglu, A.

3. Ahmadi.

4. Branje, S, Van doorn, M, Valk, I, & Meeus, W.

آن‌ها رابطه وجود دارد.

روش:

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. برای تحلیل یافته‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. جامعه آماری، شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر دوره‌ی اول متوسطه (راهنمایی) شهرستان نمین در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ می‌باشد که از میان آنان براساس جدول کرجس و مورگان (۱۹۷۰) ۲۹۳ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند در مرحله‌ی اول از بین مدارس دوره‌ی اول متوسطه شهرستان نمین، پنج مدرسه به‌عنوان نمونه به صورت تصادفی انتخاب شد؛ سپس از میان پایه‌های تحصیلی اول، دوم و سوم، پایه‌ی سوم انتخاب شد و پرسشنامه‌های پژوهش بر روی گروه نمونه اجرا گردید. در پایان داده‌های به دست آمده با استفاده از نرم‌افزار spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه تعارض با والدین: (CP)

نسخه اصلی این پرسشنامه توسط فاین، جی مورلند و اندرشویل در سال ۱۹۸۳ باهدف سنجیدن کیفیت روابط والد - فرزند ساخته شد (ثنایی، ۱۳۸۷). این مقیاس یک ابزار ۱۵ سئوالی است که برای سنجش سه راهبرد حل تعارض یعنی (استدلال، پرخاشگری کلامی، پرخاشگری فیزیکی یا خشونت) بین فرزندان و والدین (در پژوهش حاضر، تعارض مادر-فرزند مد نظر است). تدوین شده است. پرسش‌های مقیاس، گویای رفتارهایی است که فرد در شرایط تعارض با والدین به آن‌ها دست می‌زند و نمرات آن تعداد دفعاتی است که رفتار مورد نظر در ماه گذشته رخ داده است.

در این فرم ۵ سؤال اول پرسشنامه استدلال، ۵ سؤال دوم پرخاشگری کلامی و ۵ سؤال سوم پرخاشگری فیزیکی را می‌سنجد.

پژوهش‌های متعددی، همسانی درونی خرده مقیاس‌های استدلال، پرخاشگری کلامی و پرخاشگری فیزیکی را تأیید می‌نماید. دامنه ضریب آلفای کرونباخ مقیاس استدلال بین ۰/۴۲ تا ۰/۷۶، مقیاس پرخاشگری کلامی بین ۰/۶۲ تا ۰/۸۸ و برای خرده مقیاس پرخاشگری فیزیکی بین ۰/۴۲ تا ۰/۹۶ به دست آمده است (ثنایی، ۱۳۷۹). این پرسشنامه توسط مرادی (۱۳۸۹) اجرا گردیده و پایایی آن برای کل آزمون و خرده مقیاس‌ها گزارش شده است. روایی محتوایی این مقیاس توسط چندین متخصص این رشته از جمله ثنایی (۱۳۸۳)، به نقل از لطفی، (۱۳۸۵).

پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر از طریق آلفای کرونباخ محاسبه شد که نتایج آن بدین شرح است: تعارض فرزند ۰/۶۴۹ و تعارض مادر ۰/۶۳۹ محاسبه شده است. دامنه نمرات برای هر مقیاس بین ۵ تا ۲۵ است. نمره ۵ نشان دهنده عدم تعارض در رابطه و نمره ۲۵ نشان دهنده بیشترین تعارض است. دامنه نمرات برای کل آزمون بین ۱۵ تا ۷۵ است.

پرسشنامه خودپنداره‌ی مربوط به مدرسه

این پرسشنامه رای‌ی یسن چن^۱ در سال ۲۰۰۴ ساخت و خودپنداره را در سه سطح عمومی، آموزشگاهی و غیرآموزشگاهی موردسنجش قرارداد. این پرسشنامه از نوع خود گزارش دهی است که شامل ۱۵ عبارت بوده و پاسخ‌ها به صورت مقیاس لیکرتی چهارگزینه‌ای از کاملاً موافق (۴ نمره) تا کاملاً مخالف (۱ نمره) نمره‌گذاری شده است و نمره‌گذاری همه عبارات به صورت مستقیم است. ضریب پایایی این آزمون از طریق همسانی درونی برای سه زیرمقیاس به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۸۲ و ۰/۸۲ است. روایی این

پرسشنامه از طریق همبسته کردن آن با نمره‌های خرده مقیاس عزت‌نفس تحصیلی (آموزشگاهی) و پرسشنامه عزت‌نفس کوپراسمیت برابر ۰/۵۳ به دست آمد (کوپر اسمیت، ۱۹۶۷؛ به نقل از بیابانگرد، ۱۳۹۰). پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۶۷۷ محاسبه شده است.

مقیاس رضایت از زندگی (SWLS)^۱

این پرسشنامه توسط داینر، امونز، لارسن و گریفین (۱۹۸۵) ساخته شده است. این مقیاس دارای ۵ سؤال است. برای هر سؤال ۷ گزینه از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق وجود دارد که گزینه کاملاً مخالف معادل نمره ۱ و گزینه کاملاً موافق، معادل نمره ۷ است. از این رو دامنه نمره‌های این مقیاس از نمره ۵ تا ۳۵ نوسان دارد. نمرات بالاتر نشان‌دهنده رضایت بیشتر از زندگی است. در خصوص اعتبار این مقیاس نیز ضریب آلفا برابر ۰/۸۷ و ضریب بازآزمایی آن، برابر ۰/۸۲ گزارش شده است. پایایی (آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۵) و روایی (به شیوه همگرا و افتراقی) مطلوبی برای مقیاس گزارش کردند (داینر، هوویتز و امن^۲، ۱۹۸۵). بیانی، محمد کوچکی و گودرزی (۱۳۸۶) نیز، این مقیاس را بر روی نمونه‌ای از ۱۰۹ دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آزادشهر اعتبار مقیاس را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به دست آوردند. اعتبار این مقیاس به روش بازآزمایی ۰/۶۹ به دست آمد. روایی سازه نیز از طریق روایی همگرا با استفاده از فهرست شادکامی آکسفورد^۳ OHI و فهرست افسردگی بک^۴ BDI برآورد شد که با فهرست شادکامی همبستگی مثبت و با فهرست افسردگی بک، همبستگی منفی نشان داد. براساس نتایج این پژوهش، مقیاس رضایت از زندگی یک مقیاس مفید در پژوهش‌های روان‌شناختی ایرانی است. پایایی این پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۶۱ محاسبه شده است

1. Satisfaction With Life Scale.
2. Diener, E, Horwitz, J, & Emmon, R.
3. Oxford Happiness Inventory.
4. Beck's Depression Inventory.

یافته‌ها

در این پژوهش ۲۹۳ دانش‌آموز حضور داشتند که ۱۴۶ نفر از آن‌ها دختر و ۱۴۷ نفر از آن‌ها پسر بودند.

جدول ۱: یافته‌های توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش

متغیرها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
رضایت از زندگی	۲۹۳	۵	۳۵	۲۲.۷۸	۶.۷۶
خودپنداره تحصیلی	۲۹۳	۲۴	۹۸	۴۵.۱۲	۷.۰۵
راهبردهای تعارض مادر	۲۹۳	۰	۵۷	۱۷.۰۸	۹.۴۲
راهبردهای تعارض فرزند	۲۹۳	۰	۴۷	۱۶.۶۴	۹.۵۹

همان‌طور که در جدول بالا مشاهده می‌شود، میانگین کل آزمودنی‌ها در متغیرهای رضایت از زندگی، خودپنداره تحصیلی و راهبردهای تعارض مادر و فرزند به ترتیب: ۲۲.۷۸، ۴۵.۱۲، ۱۷.۰۸ و ۱۶.۶۴ بوده است.

برای بررسی دو فرضیه‌ی نخست، از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است که در زیر به بررسی آن‌ها می‌پردازیم:

جدول ۲: ضریب همبستگی پیرسون بین تعارض والد-فرزند با رضایت از زندگی

شاخص آماری متغیر	ضریب همبستگی	r^2	سطح معناداری
راهبردهای تعارض مادر و رضایت از زندگی	-.۱۹**	۰.۰۳۶	۰.۰۰۱
راهبردهای تعارض فرزند و رضایت از زندگی	-.۱۳*	۰.۰۲	۰.۰۰۳

فرضیه اول: بین تعارض والد-فرزند با رضایت از زندگی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. با توجه به جدول ۲، بین راهبردهای تعارض مادر و رضایت از زندگی دانش‌آموزان با

($r^{۲} = ۰.۰۳۶$ و $p < ۰.۰۰۱$) رابطه‌ی منفی معنادار وجود دارد. همچنین بین راهبردهای تعارض فرزند و رضایت از زندگی دانش‌آموزان با ($r^{۲} = ۰.۰۲$ و $p < ۰.۰۳$) رابطه‌ی منفی معنادار وجود دارد. همبستگی بین راهبردهای تعارض مادر و رضایت از زندگی، $۰/۱۹$ است. بنابراین $۰/۰۳۶$ ٪ واریانس و پراکنندگی رضایت از زندگی را می‌توان براساس راهبردهای تعارض مادر، پیش‌بینی کرد. همچنین همبستگی بین راهبردهای تعارض فرزند و رضایت از زندگی، $۰/۱۳$ است. بنابراین ۲ ٪ واریانس و پراکنندگی رضایت از زندگی را می‌توان براساس راهبردهای تعارض فرزند، پیش‌بینی کرد.

جدول ۳: ضریب همبستگی پیرسون بین خودپنداره تحصیلی با رضایت از زندگی

شاخص آماری متغیر	ضریب همبستگی	$r^{۲}$	سطح معناداری
خودپنداره تحصیلی و رضایت از زندگی	۰.۳۲	۰.۱	۰.۰۱

با توجه به جدول ۳، بین خودپنداره‌ی تحصیلی با رضایت از زندگی دانش‌آموزان با ($r^{۲} = ۰.۰۱$ و $p < ۰.۰۱$) رابطه مثبت معنادار وجود دارد. همبستگی بین خودپنداره‌ی تحصیلی و رضایت از زندگی، $۰/۳۲$ است. بنابراین ۱۰ ٪ واریانس و پراکنندگی رضایت از زندگی را می‌توان براساس خودپنداره‌ی تحصیلی، پیش‌بینی کرد.

به منظور بررسی رابطه بین تعارض والد - فرزند و خودپنداره‌ی تحصیلی دانش‌آموزان با رضایت از زندگی آن‌ها و اینکه کدام یک از متغیرهای پیش‌بین، پیش‌بینی‌کننده رضایت از زندگی دانش‌آموزان است، از روش تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل رگرسیون چندگانه با استفاده از روش گام به گام در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴: نتایج معنی‌داری مدل رگرسیون برای پیش‌بینی رضایت از زندگی دانش‌آموزان

سطح معناداری	F	مربع میانگین	درجه آزادی	مجموع مجذورات	مدل
۰.۰۰۱	۳۲.۷۲۱	۱۳۵۰.۸۵۱	۱	۱۳۵۰.۸۵۱	رگرسیون
			۲۹۱	۱۲۰۱۳.۷۳	باقی‌مانده
			۲۹۲	۱۳۳۶۴.۵۸	کل
۰.۰۰۱	۲۵.۶۷۸	۱۰۰۵.۳۲۲	۱	۲۰۱۰.۶۴	رگرسیون
			۲۹۱	۱۱۳۵۳.۹۴	باقی‌مانده
			۲۹۲	۱۳۳۶۴.۵۸	کل

همان‌طور که جدول ۴ نشان می‌دهد نتیجه آزمون واریانس نشانگر پیش‌بینی رضایت از زندگی با یکی از متغیرهای پیش‌بین است ($p < ۰.۰۰۱$). با توجه به معنادار بودن رابطه بین متغیرهای پیش‌بین (راهبردهای حل تعارض و خودپنداره تحصیلی) و متغیر ملاک (رضایت از زندگی) نتایج برآورد مدل در قالب جدول ضرایب رگرسیون (جدول ۵) نشان داده شده است.

جدول ۵: ضرایب رگرسیون برای پیش‌بینی رضایت از زندگی

آماره هم خطی بودن	سطح معناداری	T	ضرایب استاندارد	ضرایب غیراستاندارد		متغیر	مدل
				B	خطای استاندارد میانگین		
۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۳.۷۰۷	۰.۳۱۸	۲.۴۳۴	۹.۰۲۲	ثابت	۱
		۵.۷۲۰		۰.۰۵۳	۰.۳۰۵	خودپنداره	
۱.۰۷۴	۰.۹۳۱	۵.۱۲۴	۰.۲۵۸	۲.۵۸۳	۱۳.۲۳۶	ثابت	۲
	۰.۹۳۱	۴.۵۹۱		۰.۰۵۴	۰.۲۴۷	خودپنداره	
	۰.۹۳۱	۴.۱۰		۰.۰۸۰	-۰.۳۳	پرخاشگری کلامی مادر	
		۵					

با توجه به نتایج جدول (۵)، چون B، ضریب رگرسیون حاصل از نمرات خام است و تحت تأثیر مقیاس اندازه‌گیری متغیرهای پیش بین قرار دارد، استفاده از Beta که ضریب رگرسیون حاصل از نمرات استاندارد شده است، توصیه می‌شود. با توجه به اینکه آزمون معنی‌داری t برای ضرایب رگرسیون متغیرهای پیش بین خودپنداره تحصیلی و راهبردهای تعارض در سطح کمتر از ۰.۰۱ معنی‌دار است. می‌توان چنین نتیجه گرفت که متغیر خودپنداره تحصیلی و مؤلفه‌ی پرخاشگری کلامی مادران قادر به پیش‌بینی متغیر رضایت از زندگی دانش‌آموزان خواهند بود و سایر متغیرهای پیش بین قادر به پیش‌بینی متغیر رضایت از زندگی نخواهند بود.

جدول ۶: ضریب همبستگی و تبیین چند متغیره برای پیش‌بینی رضایت از زندگی از طریق متغیرهای پیش بین

مدل	R	R ²	مربع R تعدیل شده	خطای انحراف معیار
۱	۰.۳۱۸	۰.۱۰۱	۰.۰۹۸	۶.۴۲
۲	۰.۳۸۸	۰.۱۵۰	۰.۱۴۵	۶.۲۶

با توجه به جدول ۶ خودپنداره تحصیلی با $R = ۰.۳۱۸$ و $R^2 = ۰.۱۰۱$ و واریانس رضایت از زندگی را تبیین می‌کند. همچنین متغیرهای مدل با $R = ۰.۳۸۸$ و $R^2 = ۰.۱۵۰$ واریانس رضایت از زندگی را تبیین می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی تعارض والد - فرزند و خودپنداره‌ی تحصیلی دانش‌آموزان با رضایت از زندگی آن‌ها بود. نتایج تحقیق نشان داد که: بین تعارض والد - فرزند با رضایت از زندگی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. یافته‌ی حاضر با مطالعه‌ی والش، هارل فیش و فوگل گرنولد^۱ (۲۰۱۰) همسواست که نشان داد

1. Walsh, S, Harel-Fisch, Y, & Fogel-Grinvald, H.

رابطه با والدین می‌تواند بهزیستی روانی نوجوانان را پیش‌بینی نماید. همین‌طور با مطالعه‌ی لیزا و شین (۲۰۰۶) هماهنگ است که دریافتند جوانان، خانواده خود را به‌عنوان مهم‌ترین کمک به رضایت از زندگی خود می‌دانند. نیز با مطالعه‌ی پیکو و هاموای^۱ (۲۰۱۰) هماهنگ است که نشان داد پدر و مادر عامل مرتبط مهمی با بهزیستی نوجوانان، هستند.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که به لحاظ نظری روابط مثبت با دیگران و کیفیت این رابطه یکی از ابعاد بهزیستی از دیدگاه ریف^۲، محسوب می‌شود (دینرو سو، ۲۰۰۰؛ ترجمه‌ی غضنفری و هاشمی آذر، ۱۳۸۹). ارتباطات مؤثر باعث شکوفایی هویت، و کمال انسان و مبنای اولیه‌ی پیوند وی با دیگران است؛ درحالی‌که ارتباطات غیر مؤثر مانع شکوفای انسان شده و روابط را تخریب می‌کند. اساس زندگی و خوشبختی انسان را همین ارتباطات میان فردی تشکیل می‌دهد (دیباچی فروشانی، امامی پور و محمودی، ۱۳۸۸). همچنین ارتباطات به‌عنوان یک منبع اصلی خودارزشمندی و رضایت از زندگی به شمار می‌آید (حاجی حسنی، اعتمادی و آرین، ۱۳۹۱). همان‌طور که روابط بین فردی مثبت می‌تواند رضایت از زندگی را پیش‌بینی نماید، وجود تعارض در روابط هم می‌تواند کاهش رضایت از زندگی را در پی داشته باشد. از آنجاکه والدین مهم‌ترین نقش را در زندگی فرزندان خود دارند؛ در نتیجه وجود تعارض و کشمکش بین والدین و فرزندان می‌تواند جوانب مختلف زندگی فرزند را تحت تأثیر قرار دهد. علاوه بر این در دوره‌ی نوجوانی به دلیل ظهور نیازهای جدید در نوجوانان و تفاوت در نیازهای نوجوانان و والدینشان و تلاش هر یک از طرفین بر کنترل دیگری، مخالفت‌ها و تعارض‌ها بیشتر می‌شود. تا جایی که این تعارض‌ها سبب از بین رفتن فضای محبت و صمیمیت بین والدین و فرزند شده، فاصله‌ی عاطفی بین آن‌ها به وجود می‌آورد و آرامش روانی نوجوان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در نهایت سبب کاهش کیفیت زندگی نوجوان شده و رضایت از

1. Piko, B & Hamvai, C.

2. Ryff, C.

زندگی او را کاهش می‌دهد.

بین خودپنداره‌ی تحصیلی با رضایت از زندگی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد که با توجه به نتایج حاصل از پژوهش حاضر معنادار است. این یافته با مطالعه لونگ و زانگ (۲۰۰۰) هماهنگ است، که نشان داد ادراک ذهنی نوجوانان از رضایت از زندگی، با ابعاد مختلف خودپنداره، رابطه مثبت دارد و همچنین با مطالعه مارکوویتز (۲۰۰۱) هماهنگ است، که نشان داد خودپنداره و رضایت از زندگی، رابطه متقابلی با یکدیگر دارد. همین‌طور با مطالعه چانگ، برید چانگ، استوارد و او (۲۰۰۳) همسو می‌باشد؛ که نشان داد خودپنداره‌ی اجتماعی پیش‌بینی‌کننده قوی رضایت از زندگی در میان نوجوانان است.

در تبیین نتایج تحقیق باید گفت که خودپنداره‌ی تحصیلی مثبت فرد نه تنها می‌تواند در تحصیل وی تأثیر بگذارد، بلکه این تصور عاملی مثبت در جهت رسیدن به کمال مطلوب نیز هست و برعکس دانش‌آموزانی که احساس خوبی راجع به توانایی‌های خود ندارند، به ندرت در فعالیت‌های تحصیلی خود موفق هستند (پرکی، ۱۹۷۰؛ ترجمه میرکمالی، ۱۳۷۸). داشتن خودپنداره‌ی تحصیلی مثبت سبب کارکرد بهتر در فعالیت‌های آموزشی شده و در نتیجه احساس کرامت و ارزشمندی در پی دارد و این خودپنداره‌ی تحصیلی مثبت منجر به دوره‌ی دانش‌آموز از بسیاری لغزش‌ها و اشتباهات و تلاش مضاعف در تحصیل می‌شود. چراکه کسی که احساس ارزش درونی و کرامت می‌کند، می‌کوشد تا همواره عزت‌نفس خود را حفظ کرده و خودپنداره‌ی مثبت خود را تثبیت نماید. مفهوم عزت‌نفس بسیار نزدیک به مفهوم خودپنداره است. نتایج مطالعات آرسلان، هموتا و آسلو (۲۰۱۰) نشان داد که بین عزت‌نفس و رضایت از زندگی همبستگی مثبتی وجود دارد.

خودپنداره‌ی مثبت تحصیلی همچنین، می‌تواند به احساس خودکارآمدی تصویری^۱

1. perceived self-efficacy.

بالا منجر گردد (میکائیلی، افروز و قلیزاده، ۱۳۹۱). لذا با توجه به مبانی نظری می‌توان گفت: خودکارآمدی، خوش‌بینی را در فرد شکل می‌دهد، خوش‌بینی به‌طور مؤثری جنبه‌های مختلف سلامت روانی را پیش‌بینی کرده و درنهایت به رضایت از زندگی منجر می‌شود (کارادماس^۱، ۲۰۰۶). همچنین طبق نظر ریف (۱۹۸۹) ارزیابی مثبت فرد از خود و گذشته‌اش یکی از ابعاد بهزیستی است (علیزاده، ۱۳۹۲). بر همین اساس خودپنداره‌ی مثبت، به لحاظ نظری نیز تضمینی برای بهزیستی محسوب می‌شود.

بین تعارض والد - فرزند و خودپنداره‌ی تحصیلی دانش‌آموزان با رضایت از زندگی آن‌ها رابطه وجود دارد. که با توجه به نتایج حاصل از پژوهش حاضر معنا دار است. متغیر خودپنداره‌ی تحصیلی و یکی از مؤلفه‌های تعارض والد - فرزند (پرخاشگری کلامی مادران)، می‌تواند رضایت از زندگی را پیش‌بینی نماید. به یافته‌های مرتبط با خودپنداره‌ی تحصیلی و رضایت از زندگی در تبیین فرضیه اول اشاره شد. در مورد مؤلفه‌ی تعارض والد - فرزند (پرخاشگری کلامی مادران)، باید گفت که این یافته با پژوهش کوکیانن^۲ و همکاران (۲۰۰۵) همسواست که نشان داد همه انواع پرخاشگری با جوانب مختلف بهزیستی، همبستگی مثبت و معنا دار دارد.

با توجه نتایج تحقیق می‌توان تبیین نمود که که خودپنداره‌ی تحصیلی بالاتر، سبب بروز استعدادهای بالقوه دانش‌آموز شده و موفقیت تحصیلی او را به دنبال خواهد داشت. خودپنداره‌ی مثبت باعث کاهش انفعال فرد شده و او را به چالش با مسائل برمی‌انگیزد. در واقع دانش‌آموزی که خودانگاره‌ی مثبتی نسبت به توانایی‌های تحصیلی خود دارد، بهتر می‌تواند از عهده‌ی مشکلات و تکالیف درسی خود برآید. با توجه به این که برای بیشتر نوجوانان امور مربوط به تحصیل و مدرسه در اولویت اول قرار داشته و کل زندگی او را تحت تأثیر قرار می‌دهد، در نتیجه می‌تواند در میزان رضایت از زندگی او تعیین‌کننده باشد.

1. Karademase, E.

2. Kaukiainen, A.

درمورد این‌که از بین مؤلفه‌های تعارض والد-فرزند، فقط مؤلفه‌ی پرخاشگری کلامی مادران، پیش‌بینی‌کننده‌ی رضایت از زندگی دانش‌آموزان است؛ می‌توان گفت که: فراوانی بروز پرخاشگری کلامی، بیشتر از پرخاشگری فیزیکی است. با توجه به نقش مهم مادر در زندگی فرزند، پرخاشگری مادر می‌تواند زندگی فرزندش را تحت تأثیر قرار دهد.

در صورتی که رابطه میان والدین و فرزندان، به جای گفتگوی مؤثر، همراه با تحقیر و فریاد و بی‌اعتنایی به یکدیگر بوده و فضایی آکنده از پرخاشگری وجود داشته باشد، فرزندان احساس می‌کنند که والدین، آنان را درک نمی‌کنند و برایشان اهمیت قائل نیستند. در نتیجه عزت نفس آن‌ها خدشه دار می‌گردد، احساس حقارت می‌کنند، به عواطف و احساسات دیگران توجه نمی‌کنند و این وضعیت نابسامان می‌تواند سبب کاهش کیفیت زندگی نوجوان و رضایت از زندگی او باشد. همچنین قرار گرفتن در معرض پرخاشگری کلامی والدین می‌تواند افسردگی، خشم، خصومت و علائم تشنج را در پی داشته باشد و از این طریق نیز به صورت غیرمستقیم بر رضایت از زندگی فرزندان تأثیر گزار باشد (تیچر، سامسون، پولکاری و مک قرینری^۱، ۲۰۰۶؛ به نقل از گان لوگسون، کریس جانسون، ایرناس دوتیر و سیگ فوس دوتیر^۲، ۲۰۱۱).

لازم به ذکر است که این پژوهش فقط بر روی دانش‌آموزان سال سوم متوسطه دوره اول شهرستان نمین (راهنمایی) انجام گرفته، لذا برای تعمیم نتایج به سایر مقاطع تحصیلی و دانش‌آموزان سایر مناطق، باید جانب احتیاط را رعایت کرد.

پیشنهاد می‌شود این پژوهش به صورت مطالعه طولی نیز انجام گیرد و نتایج آن در فواصل زمانی مختلف با یکدیگر مقایسه شود.

همچنین در پژوهش‌های بعدی، متغیر جنسیت نیز بررسی شود و علاوه بر «فرم تعارض با مادر» از «فرم تعارض با پدر» نیز برای بررسی تعارض والد-فرزند، استفاده شود.

1. Teicher, Samson, Polcari & McGreenery.

2. Gunnlaugsson, G, Kristjánsson, A, Einarsdóttir, J & Sigfúsdóttir, I.

منابع

- برجعلی، ا. (۱۳۹۲). اثربخشی درمان شناختی مبتنی بر ذهن آگاهی بر کاهش تعارضات والد-فرزندی در نوجوانان. *مجله علوم رفتاری*. ۷ (۱). ۶-۱.
- بیابانگرد، ا. (۱۳۹۰). *روش‌های افزایش عزت‌نفس در کودکان و نوجوانان*. تهران: انتشارات سازمان انجمن اولیاء و مربیان.
- بیانی، ع؛ محمد کوچکی، ع و گودرزی، ح. (۱۳۸۶). اعتبار و روایی مقیاس رضایت از زندگی (SWLS). *فصلنامه روان‌شناسان ایرانی*. سال سوم. (۱۱). ۲۶۵-۲۵۹.
- پرکی، وی. (۱۹۷۰). *خودپنداره و موفقیت تحصیلی*. ترجمه سید محمد میرکمالی (۱۳۷۸). تهران: یسپرون.
- ثنایی، ب. (۱۳۸۹). *مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج*. تهران: بعثت.
- حاجی حسنی، م؛ اعتمادی، ا و آراین، خ. (۱۳۹۱). اثربخشی گشتالت درمانی و درمان شناختی-رفتاری بر میزان ابراز وجود دانش‌آموزان پسر دوره‌ی راهنمایی. *مجله‌ی پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری*. سال دوم. (۳). ۱-۱۶.
- دیباجی فروشانی، ف؛ امامی پور، س و محمودی، غ. (۱۳۸۸). رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی و راهبردهای حل تعارض بر رضایتمندی زناشویی زنان. *اندیشه و رفتار*. ۳ (۱۱). ۱۰۱-۸۷.
- دینز، ای؛ سو، ای. (۲۰۰۰). *فرهنگ و بهزیستی درونی*. ترجمه‌ی فیروزه غضنفری و ژانت هاشمی آذر (۱۳۸۹). تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- علیزاده، ح. (۱۳۹۲). *تاب‌آوری روان‌شناختی (بهزیستی روانی و اختلال‌های رفتاری)*. تهران: ارسباران.
- غفاری، ا؛ و ارفع بلوچی، ف. (۱۳۹۰). رابطه انگیزش پیشرفت و خود پنداره تحصیلی با اضطراب امتحان در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه فردوسی مشهد. *پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره*. ۱۰ (۲). ۱۳۶-۱۲۱.
- لطفی، ب. (۱۳۸۵). *تأثیر آموزش مهارت‌های هوش هیجانی بر کاهش تعارضات والد-فرزند دختران نوجوان* *کرمان*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
- مرادی، م؛ آراین، خ؛ فرخی، ن. (۱۳۸۹). بررسی اثربخشی اجرای فن استعاره فاصله‌ها به شیوه گروهی بر کاهش تعارض‌های والد-فرزندی (پدر-دختر) در نوجوانان. *پژوهش‌های مشاوره*. ۱۰ (۳۹). ۳۷-۵۶.
- میکائیلی، ن؛ افروز، غ و قلیزاده، ل. (۱۳۹۱). ارتباط خودپنداره و فرسودگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه*. ۱ (۴). ۹۰-۱۰۳.
- میلر، جی. پی. (۱۹۸۳). *نظریه‌های برنامه درسی*. ترجمه محمود مهرمحمدی (۱۳۹۲). تهران: انتشارات سمت.
- نیکدل، ف؛ کدیور، پ؛ فرزاد، و؛ عربزاده، م؛ کاووسیان، ح. (۱۳۹۱). رابطه خود پنداره تحصیلی، هیجان‌های تحصیلی مثبت و منفی با یادگیری خودگردان. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*. ۱ (۲۱). ۱۱۹-۱۰۳.

- Antaramian .S.P, Huebner .E.S, Valois .R.F. (2008). Adolescent Life satisfaction. *Applied psychology: AN international Review*. (57).112-126.
- Arslan .C, Hamarta, E, & Uslu .M. (2010). The Relationship Between Conflict Communication, Self esteem and Life Satisfaction in University Students. *Educational Research and Reviews* .5 (01) .031-034.
- Bradley. R. H, & Corwyn. R.F. (2004). Life Satisfaction among European American, African American, Chinese American, Mexican American and Dominican American Adolescents. *International Journal of Behavioral Development*. 28 (5). 385-400.
- Branje. T. T, Van doorn. M, Valk. I, & Meeus. W. (2009). Parent adolescent conflict resolution types and adolescent adjustment. *Applied developmental psychology*. (30). 195-204.
- Chang. L, Bride-Chang. C. M, Stewart. S & Au.E. (2003). Life satisfaction, self-concept, and family relations in Chinese adolescents and children. *International journal of behavioral development*. 27 (2). 182-189.
- Corsini. J. Raymond. (2002). *The dictionary of psychology*. New York: Brunner .Routledge.
- Diener. E, Horwitz, J, & Emmon, R.A. (1985). Happiness of the very wealthy. *Social Indicators Research*.)16. (263-74.
- Diener. E, Suh. E. M, Lucas. R. E, & Smith. H. E. (1999). Subjective well-being: three decades of progress. *Psychological bulletin*.)125 (. 276-302.
- Diener. E, & Diener. M. (۲۰۰۹). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*. 68. 653-663.
- Edwards, L. M., & Lopez, S. J. (2006). Perceived family support, acculturation, and life satisfaction in mexican american youth: A mixed-methods exploration. *Journal of Counseling Psychology*, 53 (3), 279-287.
- Ferla. J, Valcke. M, & Cai. Y. (2009). Academic self-efficacy and academic self-concept: Reconsidering structural relationships. *Learning and individual differences*.19. 499-50.
- Gilman, R., & Huebner, S. (2003). A review of life satisfaction research with children and adolescents. *School Psychology Quarterly*, 18 (2), 192.
- Gilman, R., & Huebner, S. (2003). A review of life satisfaction research with children and adolescents. *School Psychology Quarterly*, 18 (2), 192.
- Guay. F, Ratelle. C. F, Roy. A, & Litalien. D. (2010). Academic self-concept, autonomous academic motivation, and academic achievement: Mediating and additive effects. *Learning and Individual Differences*. 20. 644-653.
- Gülaçti, F. (2010). The Effect of Perceived Social Support on Subjective Well-being. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. (2) 3844-3849.
- Gunnlaugsson. G, Kristjánsson. A. L, Einarsdóttir. J & Sigfúsdóttir. I. D. (2011). Interfamilial conflict and emotional well-being: A population based study among Icelandic adolescents. *Child Abuse & Neglect*. (35). 372-381.
- Haranin, E. C., Huebner, E. S., & Suldo, S. M. (2007). Predictive and incremental validity of global and domain-based adolescent life satisfaction

- reports. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 25 (2), 127-138.
- Huebner, E. S., Suldo, S. M., & Gilman, R. (2006). *Life Satisfaction*. pscynet.apa.org.
  - Juklová .K, & Ulrichová. M. (2011). Changes of handicapped and other students self-concept and mutual attitudes as a result of their directed interaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. (2).1228-1235.
  - Karademase, E. C. (2006). Self- efficacy, social and well-being, the mediating role Of optimism. *personality and individual differences*. (40). 1281- 1390.
  - Kaukiainen. A, Salmivalli. C, Björkqvist. K, Österman. K, Lahtinen. A, Kostamo. A & Lagerspetz. K. (2001). Overt and covert aggression in work settings in relation to the subjective well-being of employees. *Aggressive behavior*. 27 (5). 360-371.
  - Leung.J.P,& Zhang. L.W. (2000).5 Predictors of life satisfaction in chinese adolescents: self-concepts and relationships with significant others.*International Perspectives on Child and Adolescent Mental Health*. (1). 77-89.
  - Lisa. E,& Shane. J. L. (2006). Perceived family support, acculturation and life satisfaction in mexican American youth: a mix-methods exploration. *Journal of counseling psychology*. 53. 279-287.
  - Levin, K. A., & Currie, C. (2010). Family structure, mother-child communication, father-child communication, and adolescent life satisfaction: A cross-sectional multilevel analysis. *Health Education*, 110 (3), 152-168.
  - Markowitz. F.E. (2001). Modeling processes in recovery from mental illness: relationships between symptoms, life satisfaction, and self-concept. *Journal of health and social behavior*. 42 (1). 64-79.
  - Ozmete. E,& Bayoglu. A.s. (2009). Parent- young adult conflict: A measurement on frequency and intensity of conflict issues. *Journal of international social research*. 2 (8). 313-322.
  - Piko. B. F, & Hamvai C. H. (2010).Parent, school and peer-related correlates of adolescents' life satisfaction. *Children and Youth Services Review*. 32 (10). 1479–1482.
  - Seligman. M. E.P, & Csikszentmihalyi. M. (200*). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*. 55 (1). 5-14.
  - Shannon. M, Suldo. S. M, Huebner. E.S. (2006). Is extremely high life satisfaction During adolescence advantageous? *Social indicators research*. (78). 179-203.
  - Stoeber.J, & Stoeber .F. S. (2009). Domains of perfectionism: Prevalence and relationships With perfectionism, gender, age, and satisfaction with life. *Personality and Individual Differences* .46 .530-535.
  - Storksen .I, Roysamb. E, Moum. T, Tambs. K. (2005). Adolescents with A childhood experience of parental divorce: A longitudinal study of mental health & adjustment. *Journal of Adolescence*. (28). 725-739.

- Suldo. S. M, Huebner. E. S. (2004). Does life satisfaction moderate the Effects of stressful life event on psychopathological behavior during adolescent?..*School psychology quarterly*. (19). 93-705.
- Walsh. S. D, Harel-Fisch. Y, & Fogel-Grinvald. H. (2010). Parents, teachers and peer relations as predictors of risk behaviors and mental well-being among immigrant and Israeli born adolescents. *Social Science & Medicine*.70 (7). 976-984.